

A TANTÁRGY ADATLAPJA

ETIKA

2025-2026 Egyetemi tanév

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia Kar
1.3. Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4. Szakterület	Filozófia
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Filozófia
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Etika				A tantárgy kódja		HLM2201			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			dr. Ungvári Zrínyi Imre, egy. docens								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			dr. Soós Amália								
2.4. Tanulmányi év		1	2.5. Félév		2	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		AT

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					24
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					12
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					70
3.8. A félév összóraszám					126
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	Nincsenek
4.2. Kompetenciabeli	Nincsenek

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	• multimédiás projektorral, vetítővászonnal/képernyővel és táblával felszerelt terem
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának	• multimédiás projektorral, vetítővászonnal/képernyővel

feltételei	és táblával felszerelt terem
------------	------------------------------

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- C1 A filozófia elméleti és történeti alapjainak beazonosítása és megfelelő alkalmazása: elvek, értékek, etikák, gondolkodási módozatok és gyakorlatok - C2 Általános és ágazati filozófiai gondolatok, témák és problémák rendszerezése és megfogalmazása - C3 Megoldások, konklúziók vagy alternatív probléma-megközelítések erős és gyenge pontjainak a kritikai gondolkodás (logikai elemzés és értékelés) általi beazonosítása - C4 Az emberi cselekedetek, tapasztalatok és létezés okainak, elveinek és értelmének a kimutatása - C5 Filozófiai gondolatok/ismeretek létrehozása és közlése - C6 Személyközi és interkulturális közvetítés a személyközi és interkulturális problémák beazonosítása, elemzése és megoldása révén
Transzverzális kompetenciák	- CT1. Közepes nehézségű problémahelyzetek realista, illetve mind elméleti, mind gyakorlati érveléssel való kezelése, hatékony megoldásuk érdekében - CT2 A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása - CT3 A szakmai továbbképzés szükségletének az önértékelése a személyes autonómia, a munkaerőpiaci integráció és a munkaerő-piaci követelményekhez való alkalmazkodóképesség fejlesztése céljából

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A kulcsfogalmak problematizálása és operacionalizálása etikai problémák megoldása érdekében
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	Az erkölcsi helyzetek realista megközelítése elméleti és gyakorlati érvelésen keresztül

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A társadalmi együttélés erkölcsi vetülete	Előadás, megbeszélés	Kiemelt szempontok: a hallgatók kérdései; példák, magyarázatok
2. Etikai szemléletmód. Az erkölcsös életvezetés filozófiai alapjai	Előadás, megbeszélés	Kiemelt szempontok: a hallgatók kérdései; példák, magyarázatok
3. Az etika és a gyakorlat egyéb diszciplínái	Előadás, megbeszélés	Kiemelt szempontok: a hallgatók kérdései; példák, magyarázatok
4. A cselekedetek és életvezetés megalapozása	Előadás, megbeszélés	Kiemelt szempontok: a hallgatók kérdései; példák, magyarázatok
5. Erényetika. A jellem, rendeltetés	Előadás, megbeszélés	Kiemelt szempontok: a

és az élet egysége		hallgatók kérdései; példák, magyarázatok
6. Haszonelvű etika. Az érintettek legnagyobb boldogsága	Előadás, megbeszélés	Kiemelt szempontok: a hallgatók kérdései; példák, magyarázatok
7. Normatív etika. Szabadság és szabálykövetés	Előadás, megbeszélés	Kiemelt szempontok: a hallgatók kérdései; példák, magyarázatok
8. Értéketika. Az értelemadó értéktartalmak összefüggése	Előadás, megbeszélés	Kiemelt szempontok: a hallgatók kérdései; példák, magyarázatok
9. Személyiségetika. Az önmegvalósítás ethosza	Előadás, megbeszélés	Kiemelt szempontok: a hallgatók kérdései; példák, magyarázatok
10. Kommunikatív etika. A közmegegyezés lehetősége	Előadás, megbeszélés	Kiemelt szempontok: a hallgatók kérdései; példák, magyarázatok
11. Az erkölcsi életút meghatározó tényezőinek összetettsége	Előadás, megbeszélés	Kiemelt szempontok: a hallgatók kérdései; példák, magyarázatok
12. A jó élet képzeteinek sokfélesége és az etikai relativizmus problémája	Előadás, megbeszélés	Kiemelt szempontok: a hallgatók kérdései; példák, magyarázatok
13. Az egyéni élet aspektusai mint az etikai koncepciók meghatározó elemei	Előadás, megbeszélés	Kiemelt szempontok: a hallgatók kérdései; példák, magyarázatok
14. Etikai felfogások komplementer viszonya	Előadás, megbeszélés	Kiemelt szempontok: a hallgatók kérdései; példák, magyarázatok
	Előadás, megbeszélés	Kiemelt szempontok: a hallgatók kérdései; példák, magyarázatok

Könyvészet

1. Arisztotelész: Nikomakhoszi etika [Etica nicomahică], Európa, Budapest, 1987;
2. Habermas, Jürgen: A kommunikatív etika [Etica comunicativă], Új mandátum, Budapest, 2001.
3. Heller Ágnes: Általános etika [Etica generală], Cserépfalvi, Budapest, 1994;
4. Heller Ágnes: Személyiségetika [Etica personalității], Osiris, Budapest, 1999;
5. Kant, Immanuel: Az erkölcsök metafizikájának alapvetése [Fundamentele metafizicii moravurilor], In: Kant, I.: Az erkölcsök metafizikájának alapvetése [Fundamentele metafizicii moravurilor], A gyakorlati ész kritikája [Critica rațiunii practice], Az erkölcsök metafizikája [Metafizica moravurilor], Gondolat, Budapest, 1991;
6. MacIntyre, Alasdair: Az erény nyomában [Tratat de morală. După virtute], Osiris, Budapest, 1999.
7. Mill, J. S.: Haszonelvűség [Utilitarianism], In: Mill J. S.: A szabadságról. Haszonelvűség [Despre libertate. Utilitarianism], Magyar Helikon, Budapest, 1980.
8. Platón: Az állam [Statul], Gondolat, Budapest, 1989.
9. Scheler, Max: A formalizmus az etikában és a materiális értéketika [Formalismul în etică și etica materială a valorilor], Gondolat, Budapest, 1979;
10. Ungvári-Zrínyi Imre, Bevezetés az etikába [Introducere în etică], Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Heller Á.: Általános etika [Etica generală]	Szövegelemzés, megbeszélés	
Habermas, Jürgen: A gyakorlati ész pragmatikai, etikai és morális használatáról. [Despre utilizarea	Szövegelemzés, megbeszélés	

etică, pragmatică și morlă a rațiunii practice]		
Michael Oakshott: Bábel tornya [Turnul Babel]	Szövegelemzés, megbeszélés	
Arisztotelész: Nikomakhoszi etika [Etica nicomahică]	Szövegelemzés, megbeszélés	
Augustinus, Aurelianus: Vallomások [Confesiuni]	Szövegelemzés, megbeszélés	
MacIntyre, Alasdair: Az erény nyomában [Tratat de morală. După virtute]	Szövegelemzés, megbeszélés	
Mill, John Stuart: Haszonelvűség [Utilitarismul]	Szövegelemzés, megbeszélés	
Kant, Immanuel.: Az erkölcsök metafizikájának alapvetése [Fundamentele metafizicii moravurilor]	Szövegelemzés, megbeszélés	
Rawls, John: Az igazságosság elmélete [O teorie a dreptății]	Szövegelemzés, megbeszélés	
Scheler, Max: A formalizmus az etikában és a materiális értékética [Formalismul în etică și etica materială a valorilor]	Szövegelemzés, megbeszélés	
Kekes, John: Az értékek sokfélesége és feltételelessége [Pluralitate și condiționalitatea valorilor]	Szövegelemzés, megbeszélés	
Kierkegaard, Sören: Vagy-vagy [Aut-aut]	Szövegelemzés, megbeszélés	
Habermas, Jürgen: A kommunikativ etika [Conștiință morală și acțiune comunicativă]	Szövegelemzés, megbeszélés	
Az etikai érvelések hasonlóságai és különbségei	Szövegelemzés, megbeszélés	

Könyvészet

Arisztotelész: Nikomakhoszi etika [Etica nicomahică], Európa, Budapest, 1987.

Platón: Az állam [Statul], Gondolat, Budapest, 1989.

Augustinus, Aurelianus: Vallomások [Confesiuni], Gondolat, Budapest, 1987.

Habermas, Jürgen: A gyakorlati ész pragmatikai, etikai és morális használatáról. [Despre utilizarea etică, pragmatică și morlă a rațiunii practice.]; Feljegyzések a diszkurzusetika megalapozásának programjához [Etica discursului – note pentru un program de întemeiere], In: Habermas, J.: A kommunikativ etika [Etica comunicativă In I. rom: Conștiință morală și acțiune comunicativă], Új mandátum, Budapest, 2001., 122-168.; 218-229;

Kant, Immanuel.: Az erkölcsök metafizikájának alapvetése [Fundamentele metafizicii moravurilor], In: Kant, I.: Az erkölcsök metafizikájának alapvetése [Fundamentele metafizicii moravurilor], A gyakorlati ész kritikája [Critica rațiunii practice], Az erkölcsök metafizikája [Metafizica moravurilor], Gondolat, Budapest, 1991., 13 - 104.

Kekes, John: The Morality of Pluralism, Princeton University Press, 1993; [Pluralitate și condiționalitatea valorilor, In: Ungvári Z. I. (ed.): Értékelméleti szöveggyűjtemény /Culegere de texte de axiologie/, UBB, 1999., 161-177.

Kierkegaard, Sören: Az esztétikai, az etikai és a vallási stádium közötti különbség [Diferențe între stadiul estetic, moral și religios la Kierkegaard] In: Kierkegaard, Sören: Vagy-vagy [Sau-Sau]. Budapest, Gondolat, 1978., 850-916.

MacIntyre, Alasdair: Az erények, az emberi élet egysége és a hagyomány fogalma [Virtuțile, unitatea vieții și conceptul de tradiție], In: MacIntyre, Alasdair: Az erény nyomában [Tratat de morală. După virtute], Osiris, Bp., 1999, cap. XV., 274-302.

Mill, John Stuart: Haszonelvűség [Utilitarismul], In: J.S.M.: A szabadságról. Haszonelvűség [Despre libertate. Utilitarismul], Magyar Helikon, Budapest, 1980., 229–354.

Oakeshott, Michael: Bábel tornya [Turnul Babel], Café Babel, 1996/3., 91–102.

Rawls, John: Az igazságosság elmélete [O teorie a dreptății], Osiris, Budapest, 1997., pp. 21–78., 396–461., 528–564.

Scheler, Max: A formalizmus az etikában és a materiális értéketika [Formalismul în etică și etica materială a valorilor], Gondolat, Budapest, 1979, Capitolele: Az erkölcsi értékek úgynevezett lelkiismereti szubjektivitása [Așa zisa subiectivitate a conștiinței valorilor morale]; Az érzelmi élet rétegződése [Stratificarea vieții sentimentale], 484–522., Az erkölcsi személy lényege [Esența persoanei morale], Személy és individuum [Persoană și individ], 713–740; A tiszta értéksszemélytípusok rangsorának eszméje [Ideea ierarhiei persoanelor-valoare pure], 870.-888.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

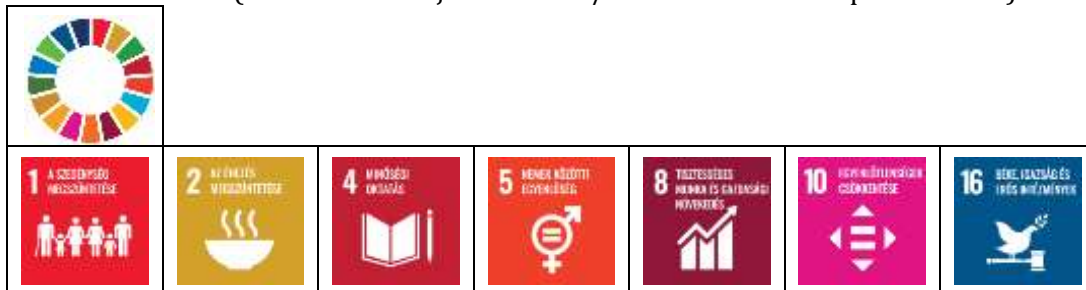
- A kurzus és a benne tárgyalt témák szerepelnek a romániai és a világ egyetemeinek és karainak tanulmányi programjában, pl. Bukaresti Egyetem, Filozófiai Kar, alapképzés, tanterv. (<http://www.filosofie.unibuc.ro/plan>),
- University of Oxford, Faculty of Philosophy, Course Descriptions (http://www.philosophy.ox.ac.uk/undergraduate/course_descriptions),
- Princeton University Department of Philosophy, Course Descriptions: Systematic Ethics, Normative Ethics (<http://philosophy.princeton.edu/graduate-course-offerings.html>)
- A tárgyalt témák képezik a tanácsadó cégek által a vállalatoknak és a nem kormányzati szervezeteknek a legismertebb intézményi képzési programok keretében nyújtott etikai tanácsadás kiindulópontjait, lásd pl. Smart Solutions & Support s.r.l., Romania. (<http://www.omnisolutions.ro/ro/?smart-solutions-support-romania>)

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A hallgatónak átmenő jegye (5) kell legyen mind az előadás (kollokvium/ dolgozat), mind pedig a szemináriumi (3 szöveg elemzése) feladatokból ahhoz, hogy átmenő jegyet kapjon a tantárgyból Értékeléskor: - a másolás vagy csalás kísérletére 1-es osztályzat jár - a témák nem, ismeretére 4-es osztályzat jár		A végső jegy az előadásra kapott (írásbeli vizsga) jegyből (70%) és a szemináriumi feladatokra kapott jegyből (30%) tevődik össze
10.5 Szeminárium / Labor	- a téma helyes besorolása - a traktatumnak a fogalmi és módszertani keretbe illeszkedő előadása	- A hallgató kötelező jelenléte az összes szemináriumon. - a vitákban való részvétel - három szemináriumi szöveg elemzése	30%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			

- A hallgatónak átfogó szemlélete van az etika alapproblémáiról
- b.) A hallgató képes szakkifejezésekkel megmagyarázni az etika problémáinak összefüggését egy sajátmaga által választott probléma példáján.
- c.) A hallgató képes koherens módon bemutatni legalább három szöveget, ami a tantárgy témaköréhez tartozik

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

Kitöltés időpontja:
2025.09.15.

Előadás felelőse:
Dr. Ungvári Zrínyi Imre, egy. docens

Szeminárium felelőse:
dr. Soós Amália

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.09.20.

Tanszékvezető:
Dr. Nagy Róbert, egy. docens

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.